

Kulturarv Östergötland

NR 3 2010

Ljudet som kulturarv

Vi har efter sommaren valt att uppmärksamma ljudet som kulturarv lite extra. Vi tycker att det länge varit ett bortglömt medium och vill gärna lyfta fram några ljudexempel i en serie som vi kallar "Månadens ljud".

Läs mer om detta och om den kommande Kulturarvsdagen i Linköping. Vi berättar också bland annat om gåramålningar, arkeologi och den nya hemsidan för datamuseet.

Ljudet som kulturarv

Ljudmediet har länge varit en eftersatt del av kulturarvet. Förra året bildade vi i Östergötland nätverket ÖstgötaLjud just för att lyfta fram ljudet som kulturarv. Vi har tillsammans anordnat en nationell konferens kring ljudet som kulturarv, börjat diskutera inventering och tillgängliggörande i olika projekt samt skapat en egen hemsida för ljudet. Se hemsidan [här](#).

Vi har nu också startat en serie som vi kallar "Månadens ljud" där vi planerar att lägga ut exempel på ljud tillsammans med en liten berättelse om historien kring ljudet några gånger om året. Först ut är vävstolen Rüti som finns att beskåda på Norrköpings stadsmuseum. Textilindustrin var länge Norrköpings ryggrad och under storhetstiden stod hundratals vävstolar och dunkade i vävsalarna. Det var främst kvinnor som arbetade i denna miljö och förmodligen var det många av dem som fick nedsatt hörsel av oväsendet. Lyssna och läs [här](#).

Vävstolen Rüti är första "Månadens ljud".

Bild: Lars Jonsson

Kulturarvsdag i Linköping

Torsdagen den 25 november arrangeras en ny Kulturarvsdag. Den här gången är vi tillbaka på läns museet i Linköping efter den lyckade utflykten till Boxholm i våras. Kulturarvsdagarna har blivit en manifestation över det breda kulturarvsarbete som hela tiden pågår runtom i vårt län. Vi hoppas att det även denna gång ska vara ett program som både engagerar och inspirerar.

Denna gång kan vi bland annat bjuda på föreläsningar om gåramålningar på nätet, datamuseet och en hembygdsförenings arbete med projektet "Hus med historia". Dessutom får vi veta mer om Nättidningen "Svensk historia", arkeologiskt arbete i Linköping och en hel massa annat. Läs mer [här](#).

Nästa Kulturarvsdag är i Linköping.

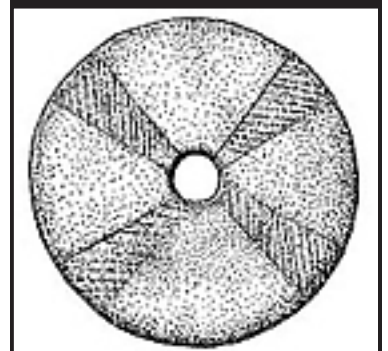
Bild: Kulturarv Östergötland

Arkeologi med hjälp av hemsidor och blogg

De senaste åren har arkeologerna på UV Öst (Riksantikvarieämbetet) satsat en hel del på att tillgängliggöra sina grävresultat på olika sätt. Internet har blivit ett medel för att regelbundet hålla oss arkeologiskt intresserade uppdaterade. Vid större grävningar växer ganska omfattande sidor fram där det senaste är att arbeta med bloggar.

Det finns ganska många sådana sidor som vi länkar in på Kulturarv Östergötlands hemsida efterhand. Två grävningar som vi valt att uppmärksamma den senaste tiden är dels den i Hulje utanför Mjölby där en gammal boplats har grävs fram, bara omkring 300 meter från det mer berömda Kungshögagravfältet, dels de arkeologiska utgrävningarna vid Motala ström som man kan följa bland annat via en blogg. Läs mer om Huljegrävningen [här](#).

Följ grävningen vid Motala ström via bloggen [här](#).

Ett fynd från Hulje.

Bild: UV-Öst

Datamuseum på nätet

Sedan en tid tillbaka finns Datamuseet IT-ceum på länsmuseum i Linköping. Museet har en nationell ambition och just Östergötland har genom bland annat Facit, Luxor och SAAB faktiskt varit speciellt viktigt i den svenska datahistorien.

Datamuseet har numera en alldeles ny hemsida. Sidan byggs på efterhand, men redan nu kan du läsa en del om datorns historia, de utställningar som byggts upp och om pågående aktiviteter. Under hösten anordnar museet bland annat en serie nördcaféer. Läs mer [här](#).

*Datamuseet har en ny hemsida.
Bild: Datamuseet IT-ceum*

Gåramålningar i databas

Östergötlands arkivförbund har lagt ut en databas över gåramålningar från länet. Målningarna är intressanta av flera skäl. De utgör bland annat en spännande dokumentation över bebyggelse som härigenom finns bevarad innan kameran tog över. Målningarna kännetecknas ofta av en naiv karaktär och stor detaljrikedom.

Det vi ser är en första version av databasen. Den innehåller drygt 100 konstverk som går att söka genom en fritextsökning. Östergötlands arkivförbund arbetar vidare med databasen och kommer att bygga på med fler målningar, precisera uppgifterna kring objekten och förbättra layouten. Läs mer [här](#).

*Gården Lilla Gusum i
Ringarum.
Bild: Östergötlands arkivförbund*

Google books har börjat skanna lokalhistoria

Google books har börjat lägga ut litteratur, även i fulltext, på nätet. Böckerna kommer från olika håll i världen, men vad vi kan se så är inga svenska bibliotek med ännu.

Däremot finns det mängder av svensk litteratur redan nu att botanisera i. En del av litteraturen är av lokalhistorisk karaktär och berör oss direkt här i Östergötland. Ett sådant objekt och som redan nu går att läsa är en av Ydredrottens, Leonard Rääf, beskrivningar av sin hembygd från 1865. Förmodligen får vi anledning att återkomma om Google Books framöver. Läs mer om Ydredrotten och Google books [här](#).

*Ydredrottens skrifter finns nu i
fulltext på nätet.
Bild: ur Ydredrotten, Gidlunds förlag*

Övrigt

Ett fint exempel på hur man kan arbeta fram en trevlig och lättnavigerad sida om ett specifikt ämne är den hemsida om Linköpingskonstnären Johan Krouthén som nu ligger ute. Föreningen "Krouthéns vänner" vill med sin sida visa på bredden i Johan Krouthéns måleri. Läs mer [här](#).

Pilotprojektet "Torp och torpare" har nu gått i mål. Sju hembygdsföreningar var inblandade i samverkansprojektet. På hemsidan för samarbetet kan man läsa en rapport över projektet och även få exempel på olika torpinventeringar som ligger ute på nätet. Läs mer [här](#).

När vi är inne på hembygdsrörelsen vill vi som vanligt nämna ett par föreningar som nu ligger ute med hemsidor på nätet. Det är Åsbo hembygdsförening mellan Mjölby och Boxholm och Reijmyre hembygdsförening. De senare driver bland annat det nyinvidga Glasmuseet. Läs om Åsbo [här](#). Läs om Reijmyre [här](#).

*Johan Krouthén, självporträtt.
Bild: Krouthéns vänner/ÖLM*

www.kulturarvostergotland.se

Redaktör.....Dan Malmsten
dan.malmsten@ostergotlandskansmuseum.se
Grafisk form.....Charlotte Fahlén